

Významné výročia osobností a udalostí v roku 2022

Kaštieľ v Holíči

Prvé zmienky o kaštieli sú z r. 1217 pod názvom Nový hrad. Terajšiu podobu získal Kaštieľ za vlády Františka Lotrinského, ktorý prestaval kaštieľ do pôdorysu písmena U. Bol upravený v barokovo –klasicistickom slohu interiérovom i exteriérovom. Je v nej dodnes zachovaná tzv. Čínska sála. Kaštieľ v Holíči bol vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. V r. 2016 bol odovzdaný do užívania zrekonštruovaný objekt tzv. tabačiarne, jednej z viacerých hospodárskych budov. Rekonštrukciou tabačiarne vzniklo v tomto objekte multifunkčné kultúrno-osvetové centrum, ktoré bude slúžiť širokej verejnosti s priestormi pre rôzne výstavy, umelecké sympóziá, folklórne vystúpenia , galérie a tvorivé dielne pre umelecké súbory i jednotlivcov, pre záujmovo-umeleckú činnosť a amatérske aktivity. Areál zámku sa každoročne využíva aj na Tereziánske slávnosti, ktoré sú súčasťou projektu Tereziánsky remeselný dvor.

Rotunda sv. Juraja

Najstaršou zachovalou stavebnou pamiatkou v Skalici je románska rotunda sv. Juraja. Pochádza zo začiatku 13. storočia , kedy tvorila súčasť hradiska. Gotickou prestavbou prešla po r. 1372 , keď sa začalo budovať mestské opevnenie. Rotunda bola nadstavaná a začlenená do fortifikačného systému. Horná časť spojená s opevnením plnila obrannú funkciu, spodná časť slúžila ako kaplnka. Zachovali sa fragmenty nástenných malieb zobrazujúce motív z legendy o sv. Jurajovi. Baroková prestavba v 17. storočí dala rotunde dnešnú podobu. Dnes je v tejto národnej kultúrnej pamiatke stála expozícia Záhorského múzea.

Kostol a kláštor františkánov

Kostol Sedembolestnej Panny Márie začali stavať v r. 1467. Jednoloďová gotická stavba vysvätená v r. 1484 má predĺžené presbytérium zakončené polygonálnym uzáverom. V sakristii sa zachovali gotické krížové klenby a v presbytériu bohatá sieťová klenba. Hlavná loď kostola je zaklenutá barokovou valenou klenbou s lunetami. Najstaršími kláštornými budovami sú objekty okolo rajského dvora. V r. 1752-1760 vzniklo nové barokové krídlo kláštora s veľkým refektárom a niektoré hospodárske budovy. Tunajší rád františkánov patril k tzv. Salvatoriánskej provincii. V r. 1861 tu zriadili rehoľnú bohosloveckú školu. Dnes v budove kláštora sídli okresný archív a základná umelecká škola.

Osobnosti

Abrahamffy, Ján

1662 Nové Mesto nad Váhom – 16. 4. 1728 Skalica

Náboženský spisovateľ, básnik, katolícky kňaz, člen františkánskej rehole

Navštevoval gymnáziá v Skalici a v Trnave. Na Trnavskej univerzite študoval filozofiu a v roku 1680 dosiahol hodnosť bakalára. Pokračoval v štúdiu teológie ako alumnus diecézneho seminára. Roku 1684 sa v Hlohovci stal františkánom, za kňaza bol vysvätený v roku 1687. Ako kazateľ, ľudový misionár a náboženský spisovateľ účinkoval v Beckove, Kremnici, Hlohovci, Nižnom Šebeši a Košiciach. Od roku 1703

pôsobil v Skalici. Jeho Knižka modlitieb nábožných obsahuje slovenské modlitby v próze aj vo veršoch a je prvou slovenskou tlačenou modlitebnou knižkou pre katolícky ľud.

Január

Fajnor, Vladimír

23. 10. 1875 Senica – 5. 1. 1952 Bratislava

Politik, právnik, univerzitný profesor

Po absolvovaní ľudovej školy v Senici študoval na gymnáziu v Hradci a právo navštevoval v Berlíne a Budapešti. Začínal ako právnik vo Zvolene, potom bol županom v Banskej Bystrici, prezidentom súdnej tabule v Bratislave a v r. 1931-39 prezidentom Najvyššieho súdu ČSR v Brne. Ako vynikajúci odborník v oblasti práva bol často ako nestránik členom vlád. V r. 1920-21 vo vláde Černého bol ministrom spravodlivosti. V r. 1945 zastupoval ČSR pri Stálom medzinárodnom rozhodcovskom súde v Haagu. Prednášal na Právnickej fakulte UK v Bratislave a publikoval v odbornej tlači. Je spoluautorom právnického slovníka a autorom mnohých odborných právnických prác.

Prokopius (Procopius), Ján

12. 1. 1732 Skalica – 13. 8. 1806 Sobotište

Lekár, osvetový pracovník

Študoval na lýceu v Bratislave, medicínu v Jene (Nemecko), v r. 1758 obhájil doktorskú dizertáciu v Erlangene (Nemecko), následne pôsobil ako lekár v Skalici. Po vydaní tolerančného patentu v r. 1781 mal vedúcu úlohu pri organizovaní evanjelického cirkevného života v Skalici, stal sa cirkevným inšpektorom. Okrem lekárskej praxe sa venoval aj šíreniu zdravotníckej osvetvy vydaním Tissotovho diela „Správa pro lid obecný...“ (Skalica 1788). V r. 1782 vydal v Skalici Krmanov *Katechyzmus učení křesťanského, pro mládež*. Od r. 1754 začal odpisovať doklady k dejinám evanjelickej cirkvi v Skalici a od r. 1782 písal aj kroniku. V rukopise okrem odborných lekárskejších prác zostali jeho dejepisné diela „Origines Anabaptistarum“, „Prodromus historiae litterariae bohemicae“ a slovník „Dictionarium slavico-latinum“.

Braxatorisová, Alexandra

26. 7. 1937 Senica – 17. 1. 2012 Bratislava

Dramaturgička, prekladateľka, libretistka

V r. 1960 absolvovala štúdium divadelnej vedy na VŠMU v Bratislave. Od r. 1960 pôsobila ako dramaturgička Kultúrneho domu v Spišskej Novej Vsi, od r. 1962 ako lektorka. V r. 1977 nastúpila ako dramaturgička do opery SND v Bratislave. Popri dramaturgickej práci sa venovala aj autorskej a prekladateľskej činnosti. Je spoluautorkou libreta opery Martin a Slnko Tibora Frešu (SND 1975) a opery Majster Pavol od Bartolomeja Urbanca, ktorú uviedlo Divadlo J.G.Tajovského v Banskej Bystrici v roku 1980. Podieľala sa na prekladoch viac ako 35 operných libriet, okrem iných Dido a Aeneas, Xerxes, Lohengrin, Katarína Izmajlovová, Osud zhýralca, Othello. V spolupráci s Jelenou Krčméryovou preložila libretá oper Salome, Elektra, Bohéma, Aida alebo Čarovná flauta. Prekladala aj piesne ruských skladateľov. Bola dcérou libretistu Pavla Braxatorisa.

Lichard, Daniel Gabriel

17. 1. 1812 Slovenská Ľupča – 17. 11. 1882 Skalica

Osvetový pracovník, redaktor, publicista, vydavateľ, kňaz

Po štúdiách na evanjelickom lýceu v Kežmarku a v Bratislave študoval teológiu vo Viedni. Bol profesorom na evanjelickom lýceu v Banskej Bystrici, krátky čas i jeho rektorom. V r.1847-1849 pôsobil ako farár a neskôr redaktor slovenských novín a časopisov v Skalici. Bol prvý slovenský profesionálny novinár, autor mnohých článkov a viacerých kníh, kalendárov, brožúr a publikácií ľudovúchovného zamerania. V r. 1837 vydal prvú slovenskú učebnicu taliančiny, od r. 1847 bol vydavateľom prvého slovenského ilustrovaného kalendára Domová pokladnica, v r. 1849-1861 redaktor Slovenských novín vo Viedni.

Február

Agnelli, Jozef

6. 2. 1852 Skalica – 6. 8. 1923 Holíč

Významný pokusník, pestovateľ a šľachtiteľ liečivých rastlín a zemiakov

Po absolvovaní stredoškolských štúdií študoval teológiu v Ostrihome. Od roku 1876 účinkoval ako r. k. kaplán v Holíči, kde vo vlastnej záhrade študoval vlastnosti rastlín, podmienky ich vývoja, vplyvy kultivácie a prírodných podmienok vôbec. Po 7 rokoch sa presťahoval do Kuklova a roku 1884 do Čárov, kde na veľkých plochách pestoval liečivé a aromatické rastliny, šľachtil ich. Mal z nich široký sortiment (asi 80 druhov), pestoval priesady a spracúval (sušil) ich. Zúčastňoval sa odborných výstav vo Viedni, Budapešti, Kodani a v Štokholme, na ktorých získal diplomy a vyznamenania. Osobitne sa zaoberal šľachtením mäty piepornej (*Mentha piperita*) a zemiakov. O svojich skúsenostiach a pracovných výsledkoch často prednášal a publikoval. Roku 1915 vydal v maďarčine obširne dielo o pestovaní liečivých a aromatických rastlín. Za zásluhy na poli botaniky a poľnohospodárstva ho domáce aj zahraničné vedecké spoločnosti, medzi nimi aj Linného spoločnosť v Stockholme, menovali svojim členom.

Zelinka, Ján

vl. meno Winter

21. 2. 1922 Senica – 20. 4. 2009 Bratislava

Biochemik, molekulárny biológ, univerzitný profesor

Narodil sa v rodine lekára. Po vojne absolvoval štúdium na SVŠT v Bratislave, po rokoch praxe v priemysle prešiel do Slovenskej akadémie vied. Zelinka sa v roku 1964 stal riaditeľom Biologického ústavu SAV, ktorý prebudoval na Ústav molekulárnej biológie SAV a zotrval v ňom až do roku 1988. Bol autorom mnohých vedeckých objavov molekulárnej biológie, najmä pôsobenia enzýmov a biotechnologických postupov. Stal sa nositeľom viacerých štátnych vyznamenaní, v roku 1964 bol zvolený za člena SAV a ČSAV.

Hések, Štefan

29. 2. 1892 Kúty - 22. 8. 1953 Lodina

Vlastivedný pracovník, katolícky kňaz

Študoval na gymnáziách v Skalici, Trnave a Temešvári, kde v r. 1912 úspešne zmaturoval ako klerik biskupa Glattfeldera. Teológiu študoval v Košiciach a Freiburgu, kde získal titul doktora filozofie. Po kňazskej vysviacke v r. 1916

v Sittene bol kaplánom vo Vranove nad Topľou a Košiciach. V r. 1918 sa stal administrátorom a v marci 1924 farárom v Udavskom pri Humennom. Počas pôsobenia v Udavskom sa venoval dialektológii, skúmal zemplínske nárečie, prispieval do časopisov a novín, prekladal z maďarčiny, nemčiny a francúzštiny. Od r. 1939 pôsobil na prešovskej fare ako farár. Biskup Jozef Čársky ho v r. 1939 vymenoval za svojho generálneho vikára a člena zboru konzultorov. V r. 1943 získal titul pápežského protonotára.

Marec

Mikuš, Jozef

1. 2. 1934 Kúty - 10. 3. 1997 Kúty

Pedagóg, regionálny historik, osvetový pracovník

V r. 1940-44 navštevoval ľudovú školu v Kútoch, potom študoval na osemročnom saleziánskom gymnáziu v Šaštíne, prestúpil na františkánske gymnázium v Malackách, kde v r. 1953 zmaturoval. Vysokoškolské štúdium absolvoval v r. 1957 na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Pôsobil na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Holíči. Venoval sa tradíciám, regionálnej histórii a propagácii cirkevných, národných a kultúrnych dejín.

Gallay, Cyril

13. 3. 1857 Ratková – 18. 3. 1913 Senica

Slovenský básnik, prekladateľ a pedagóg

Používal pseudonym Strýčko Gallay. Narodil sa v rodine notára a vzdelanie získal v Revúcej a v Lučenci. Od roku 1875 pôsobil v Čáčove ako učiteľ a zostal tu až do svojho dôchodku v roku 1909. Počas účinkovania nedbajúc na maďarské zákony vyučoval a vychovával v národnom duchu a z jeho školy pochádzali neskorší poslanci Československého parlamentu Pavel Macek a Martin Oríšek. V roku 1882 debutoval so zbierkou básní Slzy osudu. Ďalšie svoje diela publikoval najmä v časopisoch (Orol, Včielka, Slovenský týždenník, Noviny mladých, Zornička, Dom a škola a i.). Písal články o výchove mládeže v rodinách, state s národnou tematikou, náboženské diela, prekladal diela svetovej literatúry, venoval sa tvorbe pre deti a mládež a napísal tiež divadelnú hru, ktorú často hrávali dedinské ochotnícke divadlá. Publikoval dialektologické výskumy ratkovského a senického nárečia, vydal učebnicu fyziky pre národné školy, ktorá bola súčasťou Školníka pre školy evanjelické v roku 1901.

Veselý, František Krištof

12. 4. 1903 Skalica – 13. 3. 1977 Bratislava

Herec, spevák, režisér

Základnú školu a gymnázium navštevoval v Skalici. Zmaturoval v Budapešti, neskôr skončil štúdium na štátnej hereckej škole. Účinkoval ako herec v Segedíne, v Debrecíne, v Györi, v Cegléde a napokon v Kráľovskom divadle v Budapešti. Od r. 1931 pôsobil ako operetný herec a režisér v SND v Bratislave. Spoluzakladateľ, herec a režisér Novej scény v Bratislave, súčasne umelecký šéf jej Hudobnej komédie. Hudbe sa začal venovať už v Skalici ako sólista speváckeho zboru, huslista v orchestri J. Blahu a neskôr aj klavirista . Počas pôsobenia v Prahe hral aj vo filmoch, preslávil sa aj ako interpret slovenských tanečných piesní.

Čársky, Konštantín

4. 4. 1899 Gbely – 15. 3. 1987 Bratislava

Lekár, pedagóg

Stredoškolské štúdiá absolvoval v Trnave. Študoval na Lekárskej fakulte v Prahe a Bratislave. Pôsobil na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, v r. 1939-1941 ako prednosta kliniky chirurgickej propedeutiky a ortopédie, v r. 1942-1970 prednosta Kliniky chirurgie. Vo vedeckej práci sa venoval septickej, chirurgickej endokrinológii, traumatológii a čiastočne plastickej chirurgii. Systematicky prezentoval zdravotnícku osvetu, vychoval stovky odborníkov, podieľal sa na rozvoji telesnej výchovy a športu.

Žarnov, Andrej

vl. meno Šubík, František

19. 11. 1903 Kuklov – 16. 3. 1982 Poughkeepsie, USA

Básnik, prekladateľ, lekár

Ľudovú školu navštevoval v Kuklove, gymnázium v Skalici a v Trnave. V r. 1924 začal študovať na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. V r. 1931 -1945 prednášal na Lekárskej fakulte UK, v r. 1939 bol menovaný za univerzitného profesora patologickej anatómie. V r. 1943 sa stal členom medzinárodnej komisie odborníkov na preskúmanie hrobov poľských dôstojníkov v Katyňskom lese. O výsledkoch tohto prieskumu informoval v dennej tlači staťou Pravda o Katyňskom lese, čo výrazne ovplyvnilo jeho osudy po r. 1945. Dva roky bol väznený a po prepustení r. 1947 pracoval v trnavskej nemocnici ako lekár – patológ. V r. 1952 emigroval a usadil sa v USA. Stal sa postupne medzinárodne uznávaným znalcom v oblasti patológie. Literárne začal tvoriť už ako študent. Básne uverejňoval v časopisoch Vatra, Rozvoj a v Slovenských pohľadoch. Vydal básnické zbierky Stráž pri Morave, Brázda cez úhory, Hlas krvi, Štít, Mŕtvy a v emigrácii, Presievač piesku so známou básňou Slovenský žiaľ. Popri pôvodnej básnickej tvorbe sa venoval aj prekladateľskej činnosti. Prekladal hlavne poľskú a antickú poéziu a drámu.

Hurban, Jozef Miloslav

19. 3. 1817 Beckov – 21. 2. 1888 Hlboké

Politik, ideológ, spisovateľ, kňaz

Študoval na evanjelickom lýceu v Bratislave, pôsobil ako kaplán v Brezovej pod Bradlom a od r. 1843 ako farár v Hlbokom. Bol jednou z najvýznamnejších osobností slovenskej politiky a literatúry 19. storočia. Pod vplyvom Ľ. Štúra sa zapojil do národnobuditeľskej, literárnej a kultúrno-organizačnej činnosti a spolu s ním viedol štúrovskú Spoločnosť česko-slovanskú. Od r. 1842 začal vydávať almanach Nitra. Na jeho fare v Hlbokom sa v r. 1843 uskutočnili porady o prijatí stredoslovenčiny za základ nového spisovného jazyka Slovákov. Písal poéziu, prozaické práce s historickými námetmi i zo súčasného života. Od r. 1846 vydával časopis Slovenské pohľady na vedy, umenia a literatúry. Počas Slovenského povstania r. 1848-1849 bol jedným z hlavných organizátorov slovenského národnooslobodzovacieho hnutia, zvolili ho za prvého predsedu Slovenskej národnej rady na Myjave, bol autorom proklamácie Bratia Slováci a spolutvorcom Memoranda národa slovenského, spoluzakladateľ a člen výboru Matice slovenskej a Slovenskej národnej strany.

Pokorná, Alžbeta**8. 4. 1885 Senica – 20. 3. 1962 Senica****Výtvarníčka, ilustrátorka, mecenáška**

Študovala výtvarné umenie vo Viedni. Bývala v senickom kaštieli Machatka, kde dávala hodiny výtvarne nadaným deťom. Získané finančné prostriedky rozdeľovala chudobným rodinám. Bola bezdetná a podporovala okolo 50 deťmi, ktorým bola krstnou mamou. Kaštieľ Machatka darovala mestu s podmienkou doživotného práva užívania sestier Markovichových, ktoré boli prvými učiteľkami výtvarného odboru na Ľudovej škole umenia v Senici. Ilustrovala detské náboženské knihy, ktoré v 40-tych rokoch vychádzali v Spolku svätého Vojtecha v Trnave. V kaštieli Machatka sídli od roku 1984 Záhorská galéria.

Bežo, Ján**21. 3. 1842 Nitrianska Streda – 24. 7. 1905 Senica****Učiteľ, kníhtlačiar, vydavateľ**

Po absolvovaní gymnázia v Modre a Bratislave, pokračoval v štúdiu na učiteľskom ústave v Šoproni. Začínal ako súkromný učiteľ v Uhrovci, v Beckove a od 21. septembra 1862 v Senici. Tu nadviazal priateľské styky s J. M. Hurbanom. V r. 1867 navštívil Nemecko, Švajčiarsko a Taliansko, kde študoval vyučovacie metódy na základných školách. Zhotovoval učebné pomôcky a písal pre žiakov učebnice. Zároveň pracoval ako správca chóru a viedol spevácky zbor. Po 27 rokoch učiteľského pôsobenia sa v júli 1888 dobrovoľne vzdal učiteľského povolania a založil v Senici tlačiareň, v ktorej vychádzala školská a detská literatúra, náučno-výchovné práce i preklady. Od r. 1900 vydával s Martinom Braxatorisom Noviny malých. Zaslúžil sa o rozvoj slovenského národného povedomia a slovenského jazyka v širokom okolí.

Blaho, Pavol**25. 3. 1867 Skalica – 29. 11. 1927 Bratislava****Politik, lekár**

Po absolvovaní gymnázia v Trnave študoval medicínu na lekárskej fakulte vo Viedni v r. 1888-1898, kde patril k vedúcim činiteľom akademického spolku Tatran a Národ. Po štúdiách pôsobil ako lekár v Skalici, kúpeľný lekár v Luhačoviciach a vojenský lekár v Kroměříži. Od r. 1918 bol referentom pre poľnohospodárstvo na Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska a od r. 1921 predsedal Zemedelskej rade v Bratislave. Bol aktívny činiteľ kultúrnych spolkov, iniciátor a vydavateľ novín a kalendárov, publicista, stúpenec čs. spolupráce a vzájomnosti. Vo vydavateľskej oblasti bol spoluzakladateľ Budapeštianskeho nakladateľského spolku, akciovej spoločnosti Slovenského denníka, redaktor Hlasu, Pokroku, Ľudových novín, zakladateľ časopisu Sloboda a vydavateľ kalendára Domová pokladnica. V roku 2008 mu udelili ocenenie v kategórii Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

Doležal, Augustín**27. 3. 1737 Skalica – 23. 3. 1802 Sučany****Spisovateľ, učiteľ, kňaz**

Študoval v Kremnici, Poprade, Banskej Bystrici, Modre, Bratislave, od r. 1760 na univerzite v Altdorfe. Od r. 1762 pôsobil ako učiteľ a rektor školy v Necpaloch, potom ako evanjelický kazateľ v Hybiach a od r. 1783 v Sučanoch. Prispieval do Starých novín literárneho umění, venoval sa jazykovedným a historickým témam. Jeho

vrcholným dielom je veršovaná skladba Pamětná celému světu tragoedia..., ktorá je pokusom o dielo s teologicko-filozofickou, výchovnou a zábavnou funkciou.

Vadkerti-Gavorníková, Lýdia

30.3.1932 Modra – 22.5.1999 Bratislava

Poetka, prekladateľka

Študovala na gymnáziu v Skalici a na Pedagogickom gymnáziu v Bratislave, potom slovenčinu a ruštinu na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Od r. 1951 do r. 1962 učila na strednej dievčenskej škole, potom na základnej škole v Bratislave, od r. 1962 bola na invalidnom dôchodku. Od r. 1978 bola redaktorka, neskôr šéfredaktorka časopisu Revue svetovej literatúry. Verše publikovala v Mladej tvorbe a v Slovenských pohľadoch. Knižne debutovala r. 1966 zbierkou Pohromnice, po nej nasledovali ďalšie zbierky básní, v ktorých čerpá z vlastnej biografie. Prekladala poéziu z nemčiny a francúzštiny.

Apríl

Janšák, Štefan

14. 9. 1886 Osuské – 8. 4. 1972 Bratislava

Archeológ, historik, stavbár, prekladateľ

Ľudovú školu navštevoval v Osuskom a Diakovciach, gymnázium v Hodoníne, Vysoké učení technické v Brne. Ako úradník pracoval v Obchodnej banke v Skalici, bol tajomníkom Dočasnej vlády pre Slovensko v Skalici, vedúcim rezortu verejných prác na Ministerstve s plnou mocou pre Slovensko, prezidiálnym šéfom a námestníkom povereníka pre dopravu a verejné práce. Pôsobil ako externý lektor predhistorickej archeológie na UK a Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Formoval sa pod vplyvom Pavla Blahu. Prispel k výstavbe mostov, ciest, vodných diel a k elektrifikácii Slovenska. Ťažiskom jeho vedeckých a publicistických úsilí však bolo najmä národohospodárstvo, archeológia a história od doby kamennej po vznik ČSR. Napísal 20 samostatných knižných publikácií a viac ako 400 štúdií. Bol predsedom Muzeálnej slov. spoločnosti, Slov. archeologickej spoločnosti pri SAV a i.

Papánek, Juraj

1. 4. 1738 Kuklov – 11. 4. 1802 Olasz, Maďarsko

Historik, kňaz

Študoval na gymnáziách v Mikulove a v Bratislave, filozofiu v Budíne, právo v Jágri a teológiu v Pětikostolí. Po vysvätení od r. 1763 pôsobil ako rímsko-katolícky kaplán v Tolne, farár v Popovaci a od r. 1772 ako farár a od r. 1790 dekan medzi chorvátskymi a nemeckými osadníkmi v Olaszi. Autor prvých dejín Slovákov Historia gentis Slavae (1780), v ktorých obhajoval rovnoprávnosť slovenského národa v Uhorsku. Týmto dielom, najmä zvýraznením cyrilometodského dedičstva, položil základy obrodeneckých tradícií na Slovensku. Písal aj príležitostné verše na oslavu víťazstva nad Turkami.

Rapant, Daniel

17. 4. 1897 Holíč – 17. 4. 1988 Bratislava

Historik, profesor

Študoval na gymnáziu v Skalici, históriu a slavistiku na Univerzite Karlovej v Prahe a súčasne na Vysokej škole archívnej v Prahe, v r. 1922-1923 na Sorbonne v Paríži.

Bol jedným z najvýznamnejších slovenských novodobých historikov, znalec slovensko- maďarskej problematiky, autor mnohých štúdií, v ktorých sa zaoberal koncepciou slovenských dejín. Venoval sa najmä obdobiu slovenského národného obrodzenia, starším dejinám zasvätil menšie štúdie. Písal aj početné kritiky a recenzie, ako prvý slovenský historik pozdvihol slovenskú historiografiu na európsku úroveň.

Máj

Paulíny-Tóth, Viliam

3. 6. 1826 Senica – 6. 5. 1877 Martin

Spisovateľ, novinár, národovec

Základnú školu navštevoval v Novom Meste nad Váhom, Senici a Komárne, evanjelické lýceum v Modre a Bratislave. Pôsobil ako vychovávateľ a pedagóg na lýceu v Kremnici. V r. 1849 vstúpil do slovenského dobrovoľníckeho zboru. V r. 1860 odišiel zo štátnej služby a začal sa venovať literárnej a organizátorskej práci. Vydával humoristicko-politický časopis Černokňažník a Sokol, spoluzakladateľ Pešťbudínskych vedomostí, hlavný redaktor Národných novín. Jeden z najvýznamnejších slovenských politikov 19. stor. Písal vlastenecké národno-agitačné básne. V próze bol predstaviteľom dokumentárne orientovaných diel. Prekladal z viacerých európskych literatúr. Bol prvým podpredsedom Matice slovenskej v Martine.

Löbl, Eugen

14. 5. 1907 Holíč - 8. 8. 1987 New York, USA

Ekonom, publicista, univerzitný profesor, člen predsedníctva Svetového kongresu Slovákov

Študoval na Vyššej priemyselnej škole v Bratislave a Obchodnej škole vo Viedni. Príslušník DAV-u, počas 2. svetovej vojny bol poradcom pre ekonomiku J. Masaryka v Londýne. Od roku 1945 pôsobil ako námestník ministra na Ministerstve zahraničného obchodu v Prahe, kde ho zatkli (1949) a v Slánskeho procese v roku 1952 odsúdili na doživotie; v roku 1963 bol pozbavený viny a rehabilitovaný. Roku 1964 sa stal riaditeľom krajskej pobočky Štátnej banky československej v Bratislave. V ekonomických teoretických prácach sa venoval problematike zefektívnenia vtedajšej socialistickej ekonomiky a podieľal sa aj na príprave ekonomickej reformy. Napísal knihu Svedectvo o procese – s vedením protištátneho sprisahaneckého centra na čele s Rudolfom Slánským (1968). Po udalostiach v auguste 1968 emigroval, usadil sa v USA, kde v rokoch 1969-1976 pôsobil ako profesor ekonómie a politických vied na viacerých univerzitách. Stal sa podpredsedom Svetového kongresu Slovákov, kde pôsobil ako hlavný národno-hospodársky odborník, bol blízkym spolupracovníkom Š.B. Romana, s ktorým napísal populárno-vedeckú knihu Zodpovedná spoločnosť.

Beblavý, Pavel

16. 5. 1847 Vrbovce – 18. 5. 1910 Sobotište

Spisovateľ, farár

Od r. 1860 študoval na gymnáziu v Banskej Štiavnici, Bratislave, Banskej Bystrici, Revúcej, evanjelickú teológiu vo Viedni, kde počas vysokoškolských štúdií bol predsedom akademického spolku Tatran. V r. 1872 bol vysvätený za kňaza

a začal pôsobiť vo svojom rodisku. V r. 1874 bol administrátorom fary v Jasenovej. V r. 1876 prišiel do Sobotišťa, kde ako farár pôsobil 34 rokov.

Napísal román o Jánošíkovi, ktorý vychádzal na pokračovanie v Slovenských pohľadoch v r. 1889 a samostatne vyšiel v r. 1910. V časopisoch Orol, Sokol a Slovenské pohľady uverejnil celý rad povestí a ľudových rozprávok. Prispieval do Pešťbudínskych vedomostí, Národných novín, Obzoru. Redigoval časopis Svit. Z obdobia vysokoškolských štúdií pochádzajú jeho dramatické pokusy Marína a veselohra Navštevenka. Po jeho smrti v r. 1935 bol vydaný román Dedič Muráňa a Púť na Velehrad. V črtách Obrázky zo života opisuje svoj životopis.

Kardhordó, Anton

31. 5. 1797 Šaštín-Stráže – 8. 1. 1874 Šurany

Prekladateľ, katolícky kňaz

Od r. 1815 študoval filozofiu v trnavskom seminári, od r. 1817 teológiu na Pázmáneu vo Viedni, v r. 1822 bol vysvätený za kňaza. V r. 1822-25 pôsobil ako kaplán v Seredi, od r. 1825 farár v Šintave, od r. 1827 v Šuranoch.

Angažoval sa v národnom hnutí, ako príslušník druhej bernolákovskej generácie. Z nemčiny preložil do bernolákovčiny učebnicu náboženstva Vinaučování katolíckeho náboženstva v otázkách a odpovediach (Trnava 1829). V r. 1858 založil nadáciu pre chudobných žiakov.

Jún

Oravec, Ján

1. 6. 1922 Rozbehy – 1. 5. 1986 Bratislava

Jazykovedec

Študoval v r. 1945-1949 na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave (slovenský jazyk - filozofia). V r. 1942-1951 pôsobil na stredných školách v Senici, vo Višňovom, v Bratislave a v Pajštúne. V r. 1951-1952 pracovník Jazykovedného ústavu Slovenskej akadémie vied a umení v Bratislave, v r. 1952-1953 Ústavu slovenského jazyka SAVU, v r. 1953-1966 Ústavu slovenského jazyka Slovenskej akadémie vied, v r. 1967-1976 Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave, v r. 1977-1986 pracovník katedry slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty v Nitre, v r. 1980-1986 vedúci jazykovednej sekcie katedry. V r. 1978-1986 predseda pobočky Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV v Nitre. V r. 1955-1986 člen komisie pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác vo vednom odbore slovenský jazyk. Pracoval v oblasti výskumu slovenského spisovného jazyka, najmä syntaxe, pozornosť venoval ďalej otázkam výskumu slovenských nárečí zo syntaktického hľadiska, otázkam jazykovednej kultúry a jazykovej výchovy.

Štolcová, Lýdia

5. 6. 1942 Senica

Maliarka, výtvarná pedagogička

Absolventka Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave (1966). Študovala na Oddelení portrétneho a kompozičného maliarstva u prof. J. Mudrocha. Okrem voľnej maliarskej a kresbovej tvorby od r. 1971 pedagogicky pôsobí na základnej umeleckej škole. Svojou tvorbou sa pričleňuje k umeleckému združeniu Art Club 60+8, ktoré pôsobí v rámci Slovenskej výtvarnej únie. Terajšie jej výtvarné diela sú

poznamenané neustálou aktivitou v hľadaní optimálneho spôsobu sebvýjadrenia, výrazovým experimentovaním, vždy sa však opiera o najprirodzenejšiu etickú inšpiráciu, o človeka a jeho vnútorný i vonkajší svet. Vystavovala na 5 samostatných a mnohých spoločných výstavách.

Kráľovičová, Mária

7. 6. 1927 Čáry

Herečka, recitátorka

V rokoch 1947-1950 študovala herectvo na štátnom konzervatóriu v Bratislave. Dva roky pôsobila v Komornom divadle v Martine. Od roku 1948 hrá v Slovenskom národnom divadle v Bratislave. Pracovala v Zväze slovenských dramatických umení a bola funkcionárkou ústredného výboru Slovenského zväzu žien.

Filmovým debutom Márie Kráľovičovej bola dráma Paľa Bielika Priehrada (1951).

V roku 1967 sa stala zaslúžilou umelkyňou a v roku 1979 národnou umelkyňou.

Za celoživotné zásluhy v oblasti televíznej tvorby ju uviedli v roku 2006 do Siene slávy. V roku 2007 udelili Márii Kráľovičovej Cenu Jozefa Krónera za celoživotné herecké dielo a výročnú cenu Literárneho fondu. V roku 2008 získala ocenenie

v kategórii Čestné občianstvo TTSK. Je tiež držiteľkou Krištáľového krídla v kategórii Divadlo a film. V súčasnosti účinkuje v niekoľkých inscenáciách v Činohre SND.

Okrem divadla vystupuje v televíznych inscenáciách a filme.

Černochoch, Ján

18. 6. 1852 Skalica – 25. 7. 1927 Ostrihom (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár

Po skončení gymnázia v Skalici a Ostrihomi (Maďarsko) študoval teológiu vo Viedni (Rakúsko) a v r. 1874 bol vysvätený za kňaza, v r. 1876 získal titul ThDr. Po krátkom kaplánskom účinkovaní v Radošovciach a Budapešti (Maďarsko) sa v r. 1879 stal profesorom biblistiky v Ostrihomi (Maďarsko). Od r. 1880 bol arcibiskupským archivárom a ceremoniarom, 1882 pápežský podnotár a komorník, 1887 dvorský kaplán, 1888 riaditeľ arcibiskupskej kancelárie a ostrihomský kanonik, 1890 titulárny štiavnický opát, 1893 farár ostrihomského katedrálneho chrámu, 1896 cirkevný cenzor, 1898 novohradský archidiakon, 1905 sídelný archidiakon, 1908 čanádsky biskup, 1911 kaločský arcibiskup, 1913 ostrihomský arcibiskup a knieža-prímas Uhorska, 1914 kardinál. V r. 1901-10 poslanec uhorského snemu, potom člen panskej snemovne, v r. 1911 skutočný tajný radca. V r. 1915 bol vyznamenaný veľkokrížom Rádu sv. Štefana. V jeho náboženskej spisbe prevládajú príležitostné reči a kázne. Prispieval do skalických Ľudových novín, uverejňoval básne v Kazateli a Pútniku svätovoješskom.

Júl

Škarnicel, Jozef

12. 8. 1804 Skalica – 1. 7. 1877 Skalica

Kníhtlačiar, vydavateľ

Vyučil sa za kníhtlačiar u svojho otca. Najvýznamnejší slovenský tlačiar v 40.-70. rokoch 19. storočia. Tlačení a vydávaním slovenských kníh, periodík a príležitostných tlačí výrazne prispel k pestovaniu národného povedomia, šíreniu slovenského spisovného jazyka, a tým aj národnej kultúry, osvety a vzdelanosti u najširších ľudových vrstiev.

Čabelka, Jozef**12. 2. 1910 Holíč – 6. 7. 1987 Bratislava****Strojní inžinier, banský odborník**

Navštevoval Vyššiu reálnu školu v Hodoníne, na Technickej vysokej škole v Brne študoval strojárstvo a elektrotechniku. Po skončení štúdia v r. 1934 sa špecializoval na zvaračskú techniku, študoval na École Supérieure de Soudure autogène v Paríži. Praktické skúsenosti získal vo viacerých zahraničných firmách – vo Švédsku (ESAB) a Francúzsku (Air Liquide, Babcock Wilcox). Ako ocenenie jeho aktivít získal v r. 1947 medzinárodnú cenu Lincolnovej nadácie zvaračov v Clevelande (Ohio). Sformuloval prvé normy na skúšanie materiálov pre oblasť tavného zvarovania. Po r. 1945 pracoval vo vedúcich funkciách vo viacerých významných strojárskych fabrikách a hutníckych závodoch. Trvalé zásluhy si získal aj založením Výskumnej stanice zvarovania v Československu v r. 1949, ako aj dodnes známeho Výskumného ústavu zvaračského v Bratislave. V r. 1953 sa podieľal na založení Odborného výskumného ústavu Slovenskej akadémie vied, dnešnom Inštitúte pre materiály a strojnú mechaniku. Ako vysokoškolský profesor vyučoval na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave.

Radlinský, Andrej**8. 7. 1817 Dolný Kubín – 26. 4. 1879 Kúty****Jazykovedec, náboženský spisovateľ**

V r. 1834-1836 študoval filozofiu v Oláhovom seminári v Trnave, teológiu na Univerzite vo Viedni a v Pešti. Pôsobil na viacerých miestach, v r. 1849-1861 bol redaktor Zemského zákonníka v Budíne a od r. 1861 farár v Kútoch. Patril k najzaslúžitejším osobnostiam slovenského kultúrneho života 19. storočia, propagátor česko-slovenskej vzájomnosti, slavianofil. Ako jazykovedec výrazne ovplyvnil vývoj a kodifikáciu spisovnej slovenčiny. Mal veľké zásluhy na založení spolku sv. Vojtecha a bol jeho doživotným čestným podpredsedom.

Černoch, Ján**18. 6. 1852 Skalica – 25. 7. 1927 Ostrihom (Maďarsko)****Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár**

Po skončení gymnázia v Skalici a Ostrihome (Maďarsko) študoval teológiu vo Viedni (Rakúsko) a v r. 1874 bol vysvätený za kňaza, v r. 1876 získal titul ThDr. Po krátkom kaplánskom účinkovaní v Radošovciach a Budapešti (Maďarsko) sa v r. 1879 stal profesorom biblistiky v Ostrihome (Maďarsko). Od r. 1880 bol arcibiskupským archivárom a ceremoniárom, 1882 pápežský podnotár a komorník, 1887 dvorský kaplán, 1888 riaditeľ arcibiskupskej kancelárie a ostrihomský kanonik, 1890 titulárny štiavnický opát, 1893 farár ostrihomského katedrálneho chrámu, 1896 cirkevný cenzor, 1898 novohradský archidiakon, 1905 sídelný archidiakon, 1908 čanádsky biskup, 1911 kaločský arcibiskup, 1913 ostrihomský arcibiskup a knieža-prímas Uhorska, 1914 kardinál. V r. 1901-10 poslanec uhorského snemu, potom člen panskej snemovne, v r. 1911 skutočný tajný radca. V r. 1915 bol vyznamenaný veľkokrížom Rádu sv. Štefana. V jeho náboženskej spisbe prevládajú príležitostné reči a kázne. Prispieval do skalických Ľudových novín, uverejňoval básne v Kazateli a Pútniku svätovojtešskom.

Braxatorisová, Alexandra**26. 7. 1937 Senica – 17. 1. 2012 Bratislava****Dramaturgička, prekladateľka, libretistka**

V r. 1960 absolvovala štúdium divadelnej vedy na VŠMU v Bratislave. Od r. 1960 pôsobila ako dramaturgička Kultúrneho domu v Spišskej Novej Vsi, od r. 1962 ako lektorka. V r. 1977 nastúpila ako dramaturgička do opery SND v Bratislave. Popri dramaturgickej práci sa venovala aj autorskej a prekladateľskej činnosti. Je spoluautorkou libreta opery Martin a Slnko Tibora Frešu (SND 1975) a opery Majster Pavol od Bartolomeja Urbanca, ktorú uviedlo Divadlo J.G.Tajovského v Banskej Bystrici v roku 1980. Podieľala sa na prekladoch viac ako 35 operných libriet, okrem iných Dido a Aeneas, Xerxes, Lohengrin, Katarína Izmajlovová, Osud zhýralca, Othello. V spolupráci s Jelenou Krčméryovou preložila libretá oper Salome, Elektra, Bohéma, Aida alebo Čarovná flauta. Prekladala aj piesne ruských skladateľov. Bola dcérou libretistu Pavla Braxatorisa.

Mikuš, Elemír Jozef**26. 7. 1927 Oreské – 6. 8. 2013 Oreské****Kňaz**

Po maturite v roku 1948 odišiel do trnavského seminára a odtiaľ do Galanty-Hodov, kde sa venoval duchovnej a pedagogickej práci s mládežou a sám sa pripravoval na teologické štúdiá. Po komunistickom prevrate pôsobil 50 rokov v exile, 30 rokov v americkom Detrote a jeho predmestí. Po návrate na Slovensko sa usadil v rodnej dedine Oreské, kde sa finančne podieľal na rekonštrukcii kostola.

V r. 2012 získal ocenenie Čestné občianstvo TTSK za celoživotný prínos k rozvoju duchovného života a upevňovanie morálnych hodnôt.

Masník, Tobiáš**28. 10. 1640 Zemianske Kostol'any – 28. 7. 1967 Uhrovec****Kňaz, učiteľ, spisovateľ**

Študoval na evanjelickom kolégiu v Prešove a na univerzite vo Wittenbergu a Jene. V rokoch 1668-1669 pôsobil ako evanjelický rektor v Senici. V období protihabsburského povstania bol väznený v Leopoldove a odsúdený na španielske galeje v Neapole, no cestou ušiel spolu s Jánom Simonidesom. Je jedným z predstaviteľov barokového slavizmu na Slovensku. Pre slovenskú kultúru majú najväčší význam jeho spisy Vyvolená Boží vinice obnovená – o dejinách reformácie, v ktorej podáva obraz vývoja reformácie a protireformácie a Zpráva písma slovenského - o propagácii slovenského jazyka. Písal i cestopisné a memoárové diela vo forme denníkov, básne, jazykovedné a náboženské texty. Pri písaní používal nemecký a latinský jazyk, no i slovakizovanú češtinu.

August**Mallý, Gustáv****21. 5. 1879 Viedeň, Rakúsko – 3. 8. 1952 Bratislava****Maliar, výtvarný pedagóg**

Meštiansku školu navštevoval v Skalici, súkromnú školu maliara K. Záhorského v Prahe (1894-1896), Umeleckopriemyselnú školu tiež v Prahe. Študoval na Kráľovskej akadémii výtvarných umení v Drážďanoch a bol na študijnom pobyte v USA. Vrátil sa do Skalice a začal pracovať ako slobodný výtvarník. Zúčastňoval sa

rôznych výstav. V r. 1911-1932 mal súkromnú maliarsku školu v Bratislave, ktorú navštevovali Ľ. Fulla, C. Majerník, J. Mudroch, J. Želibský a ďalší. V r. 1946-1950 pôsobil ako profesor na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave.

Jakobei, Pavol (Jacobaei)

9. 1. 1695 Prietrž – 3. 8. 1752 Modra

Náboženský spisovateľ, evanjelický kňaz

Ľudové školy navštevoval v Prietrži, Necpaloch, študoval v Brezne, Bratislave, Kežmarku, Levoči, v r. 1718-19 v Zittau (Nemecko). V r. 1718-19 študoval filozofiu, teológiu a orientálne jazyky na univerzite vo Wittenbergu, v r. 1721 bol vysvätený za kňaza. Pôsobil ako učiteľ v Myjave, rektor v Brezovej pod Bradlom, po r. 1721 kaplán, od r. 1726 farár v Modre. Venoval sa literárnej tvorbe, hlavne barokovej náboženskej výchovno-moralistickej literatúre. Pre cirkevné školy pripravil výklad Lutherovho katechizmu podľa písma. Jeho vrcholným dielom bola modlitebná knižka a zbierka pohrebných piesní *Funebrál* (1740).

Löbl, Eugen

14. 5. 1907 Holíč - 8. 8. 1987 New York, USA

Ekonom, publicista, univerzitný profesor, člen predsedníctva Svetového kongresu Slovákov

Študoval na Vyššej priemyselnej škole v Bratislave a Obchodnej škole vo Viedni. Príslušník DAV-u, počas 2. svetovej vojny bol poradcom pre ekonomiku J. Masaryka v Londýne. Od roku 1945 pôsobil ako námestník ministra na Ministerstve zahraničného obchodu v Prahe, kde ho zatkli (1949) a v Slánskeho procese v roku 1952 odsúdili na doživotie; v roku 1963 bol pozbavený viny a rehabilitovaný. Roku 1964 sa stal riaditeľom krajskej pobočky Štátnej banky československej v Bratislave. V ekonomických teoretických prácach sa venoval problematike zefektívnenia vtedajšej socialistickej ekonomiky a podieľal sa aj na príprave ekonomickej reformy. Napísal knihu *Svedectvo o procese* – s vedením protištátneho sprisahaneckého centra na čele s Rudolfom Slánským (1968). Po udalostiach v auguste 1968 emigroval, usadil sa v USA, kde v rokoch 1969-1976 pôsobil ako profesor ekonomie a politických vied na viacerých univerzitách. Stal sa podpredsedom Svetového kongresu Slovákov, kde pôsobil ako hlavný národno-hospodársky odborník, bol blízkym spolupracovníkom Š.B. Romana, s ktorým napísal populárno-vedeckú knihu *Zodpovedná spoločnosť*.

Bartošíková, Oľga

18. 8. 1922 Holíč

Akademická maliarka

Študovala na gymnáziu v Skalici, v rokoch 1945-1950 absolvovala štúdium na Akadémii výtvarných umení v Prahe u prof. Jána Želibského. Od roku 1957 žije a pracuje v Bratislave. Oľga Bartošíková bola členkou Zväzu československých výtvarných umelcov (dnes Slovenská výtvarná únia) a členkou Spoločnosti voľných výtvarných umelcov. V 60. rokoch bola spoluzakladateľkou Skupiny 4. V jej maliarskom diele dominuje figurálna kompozícia a zátišie. Jej blízky vzťah k rodnému záhorskému mestu vyjadřila jej účasť na 1. zámockom výtvarnom sympóziu v Holíči v roku 2008, kde vytvorila celú kolekciu portrétov Habsburgovcov, najmä cisárovnjej Márie Terézie a Štefana Lotrinského vo výraznom hyperrealistickom maliarskom uchopení náročnej historickej témy. Mestu Holíč darovala celú kolekciu obrazov ako

základ Mestskej galérie v Holíči. Zúčastnila sa početných výstav doma a v zahraničí. Vo svojej práci sa venovala aj monumentálnej tvorbe.

Gašpar, Pavol

20. 8. 1857 Senica, Čáčov – 6. 9. 1950 Senica

Hudobný pedagóg

Na podnet J.M.Hurbana, ktorý ho vyučoval náboženstvo, šiel študovať na Gymnázium v Martine, potom do Přerova a Učiteľský ústav absolvoval v Soproni. Študoval hru na organ na organovej škole v Prahe. Po jej absolvovaní v roku 1882 si ho evanjelická cirkev v Senici zvolila za kantora a učiteľa. Tu pôsobil 42 rokov. Po roku 1918 sa stal prvým slovenským školským inšpektorom, tejto funkcie sa však zakrátko vzdal a vrátil sa k učiteľovaniu. S kníhtlačiarom J. Bežom vydávali školské učebnice, viedol spevácky zbor a v Ruppeltovej knihe zborových piesní Zvony uverejnil niekoľko vlastných hudobných textov pre spevácke zbory.

September

Mallý-Dusarov, Ján

26. 8. 1829 Skalica – 19. 9. 1902 Ostrihom, Maďarsko

Osvetový pracovník, kňaz, novinár, vydavateľ

Študoval na gymnáziu v Skalici a v Bratislave, filozofiu v Trnave, teológiu vo Viedni. Od r. 1852 pôsobil ako kaplán v Banskej Štiavnici, vrátil sa do Viedne, kde bol profesorom Pazmanea, v r. 1859 profesorom Tereziána, ústavu pre výchovu diplomatov. V r. 1885 sa stal bratislavským a v r. 1888 ostrihomským kanonikom. Orientoval sa na ľudovú výchovnú a osvetovú prácu, podporoval slovenské národné snaženie a česko-slovenskú spoluprácu. Patril k najplodnejším a najvýznamnejším slovenským novinárom v matičnom období.

Október

Boor, Ján

5. 3. 1915 Holíč – 20. 10. 2002 Bratislava

Literárny vedec, teatroológ, dramatik, prekladateľ

Po absolvovaní gymnázia v Skalici študoval francúzštinu a nemčinu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, bol na študijnom pobyte vo Viedni a v Grenobli. Po štúdiách bol profesorom na gymnáziách v Tisovci a v Liptovskom Mikuláši. V r. 1943-1945 bol vojak a účastník SNP, po vojne pracoval na Povereníctve informácií v Bratislave, 1946-52 bol referentom Literárnohistorického odboru Matice slovenskej v Martine. Od r. 1952 bol asistentom a neskôr docentom na Filozofickej fakulte UK, od r. 1969 profesorom na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Popri teatrologických prácach vydal cestopisné črty Mexiko a knihu o fiktívnych stretnutiach Komenského s vynikajúcimi osobnosťami. Bol autorom rozhlasových a televíznych hier, vynikajúci prekladateľ svetových dramatikov a prozaikov.

Jonáš, Ján

23. 10. 1919 Prietrž – 23. 10. 1977 Bratislava

Spisovateľ, novinár

Navštevoval ľudovú školu v Prietrži, meštiansku v Senici. obchodnú školu v Skalici a maturoval na Strednej škole pre pracujúcich v Bratislave. Pracoval ako úradník v Senici a v Bratislave, neskôr ako redaktor denníka Práca a od r. 1972 ako dramaturg a scénarista Československej televízie v Bratislave. Je autorom kníh V znamení panny, Jedenáste prikázanie, Do nízkej hory hromy nebijú, ktoré boli aj sfilmované.

Šimkovic, Ivan

28. 6. 1919 Senica – 26. 10. 2007 Bratislava

Univerzitný profesor, kardiochirurg

Štúdium medicíny ukončil v roku 1944 na Lekárskej fakulte vtedajšej Slovenskej univerzity v Bratislave. Základy chirurgie si osvojil na I. chirurgickej klinike v Bratislave u profesora Čárskeho. Hrudnej chirurgii sa venoval na II. chirurgickej klinike v Bratislave. Vedeckú hodnosť kandidát vied, CSc., dosiahol v roku 1959. Zameril sa na chirurgiu srdca a ciev a zaslúžil sa o vznik a rozvoj tohto odboru na Slovensku. V odborných časopisoch publikoval vyše 200 odborných článkov, je autorom štyroch knižných publikácií a spoluautorom ďalších dvoch. Za svoju prácu bol ocenený aj mnohými vyznamenaniami - Cena J.E. Purkyňu (2003), Rad práce (1969), viaceré čestné doktoráty. V r. 2006 prevzal z rúk prezidenta Pribinov kríž II. triedy za zásluhy v kardiochirurgii.

November

Hollý, Jozef

29. 1. 1879 Skalica – 3. 11. 1912 Moravské Lieskové

Dramatik

Študoval na gymnáziu v Skalici, na evanjelickom lýceu a teologickej akadémii v Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Petrovci a v Starej Turej. V r. 1903-1912 bol farárom v Moravskom Lieskovom. Medzi jeho najznámejšie dramatické práce patria: Márnotrtný syn, Kubo, Amerikán, Černová a Geľo Sebechlebský.

Pavelka, Ján Nepomuk

5. 11. 1807 Nové Mesto nad Váhom – 23. 3. 1878 Petrova Ves

Náboženský spisovateľ

Filozofiu a teológiu študoval v Trnave v r. 1824-29. V r. 1830 bol vysvätený za katolíckeho kňaza, v r. 1830-35 pôsobil ako kaplán v Skalici, v r. 1835-45 v Šaštíne. V r. 1845 bol administrátorom v Koválove, v r. 1845-47 v Smolinskom, v r. 1847-1855 v Kuklove, v r. 1855-76 v Dojči a od r. 1876 v Petrovej Vsi. Písal hlavne články a knihy pre mládež. Venoval sa aj hudbe a výtvarnému umeniu. Ako zakladajúci člen Matice slovenskej sa zapojil do slovenského národného hnutia. Počas pôsobenia na Záhori napísal Záhorskú kroniku, ktorá zostala v rukopise.

Lichard, Daniel Gabriel**17. 1. 1812 Slovenská Ľupča – 17. 11. 1882 Skalica****Osvetový pracovník, redaktor, publicista, vydavateľ, kňaz**

Po štúdiách na evanjelickom lýceu v Kežmarku a v Bratislave študoval teológiu vo Viedni. Bol profesorom na evanjelickom lýceu v Banskej Bystrici, krátky čas i jeho rektorom. V r.1847-1849 pôsobil ako farár a neskôr redaktor slovenských novín a časopisov v Skalici. Bol prvý slovenský profesionálny novinár, autor mnohých článkov a viacerých kníh, kalendárov, brožúr a publikácií ľudovúchovného zamerania. V r. 1837 vydal prvú slovenskú učebnicu taliančiny, od r. 1847 bol vydavateľom prvého slovenského ilustrovaného kalendára Domová pokladnica, v r. 1849-1861 redaktor Slovenských novín vo Viedni.

Blaho, Pavol**25. 3. 1867 Skalica – 29. 11. 1927 Bratislava****Politik, lekár**

Po absolvovaní gymnázia v Trnave študoval medicínu na lekárskej fakulte vo Viedni v r. 1888-1898, kde patril k vedúcim činiteľom akademického spolku Tatran a Národ. Po štúdiách pôsobil ako lekár v Skalici, kúpeľný lekár v Luhačoviciach a vojenský lekár v Kroměříži. Od r. 1918 bol referentom pre poľnohospodárstvo na Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska a od r. 1921 predsedal Zemedelskej rade v Bratislave. Bol aktívny činiteľ kultúrnych spolkov, iniciátor a vydavateľ novín a kalendárov, publicista, stúpenec čs. spolupráce a vzájomnosti. Vo vydavateľskej oblasti bol spoluzakladateľ Budapeštianskeho nakladateľského spolku, akciovej spoločnosti Slovenského denníka, redaktor Hlasu, Pokroku, Ľudových novín, zakladateľ časopisu Sloboda a vydavateľ kalendára Domová pokladnica. V roku 2008 mu udelili ocenenie v kategórii Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

December**Šulek, Ján****29. 6. 1774 Rajec – 6. 12. 1837 Sobotište****Ľudovúchovný pracovník, pedagóg, kňaz**

Študoval rétoriku v Debrecíne, filozofiu v Kežmarku. Pôsobil ako rektor v Hybiach a v Mošovciach, ako evanjelický farár v Pržne na Morave a ako farár v Sobotišti. V Mošovciach založil ľudovú knižnicu. Pre potreby učiteľov zostavil v češtine Latinskú gramatiku a bol autorom náboženských príručiek.